
Sprawozdanie z czynności naukowych.

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 40, 35-42

1947

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

II

Sprawozdanie z czynności naukowych

A. Działalność Wydziałów

1. Wydział I

Przewodniczącym Wydziału I był Stanisław Słoński, Zastępcą Przewodniczącego — Kazimierz Kumaniecki, Sekretarzem — Stefan Wierczyński, Zastępcą Sekretarza — Mieczysław Brahmer.

W okresie sprawozdawczym Wydział odbył w lokalu Seminarium Historii Literatury U. W. 9 zebrań naukowych, na których przedstawiono 9 referatów, a mianowicie:

1. 2 XII 1946 r. Krzyżanowski Julian — Echa kalifornijskie w twórczości Sienkiewicza (1. Sienkiewicz i Bret-Harte. 2. Korespondencja Sienkiewicza z J. Horainem).

2. 3 II 1947 r. Wierczyński Stefan — Z zagadnień nauki o książce (bibliologii).

3. 3 III 1947 r. Kumaniecki Kazimierz — Traktat pokojowy ateńsko-spartański z r. 421 w relacji Tucydidesa.

4. 17 III 1947 r. Krokiewicz Adam — Tales i rodziny filozofii greckiej.

5. 12 V 1947 r. Pelc Jerzy — Zagadnienie treści i formy w dziele literackim.

6. 9 VI 1947 r. Szykowski Marian — O czesko-polskiej wzajemności (Geneza terminu. Istota pojęcia).

7. 16 VI 1947 r. Wędkiewicz Stanisław — Stan powojennej humanistyki we Francji.

8. 13 X 1947 r. Szmydtowa Zofia — „Odprawa posłów greckich“ — Studium morfologiczne.

9. 17 XI 1947 r. Dąbrowska Maria — Pamiętnik angielski z wieku XVII (Dziennik Samuela Pepys'a).

Zebrania w dniach 2 XII 1946 r., 12 V 1947 r i 17 XI 1947 r. odbyły się wspólnie z Towarzystwem Literackim im. A. Mickiewicza.

2. Wydział II

Przewodniczącym Wydziału był Bogdan Nawroczyński, Zastępcą Przewodniczącego — Stefan Zaleski, Sekretarzem — Kazimierz Michałowski, Zastępcą Sekretarza — Tadeusz Mantuffel.

W okresie sprawozdawczym Wydział odbył w lokalu Zakładu Archeologii Przedhistorycznej U. W. 7 zebrań naukowych, na których przedstawiono 11 referatów, a mianowicie:

1. 10 XII 1946 r. Konopczyński Władysław — Historyka.

2. 10 XII 1946 r. Bujak Franciszek — Skąd przyszli Radymicze i Wiatycze.

3. 10 XII 1946 r. Starkiewiczowa W. — Rola obowiązku w etyce stoików i Kanta.

4. 11 II 1947 r. Gieysztor Aleksander — Ze studiów nad genezą wypraw krzyżowych — Encyklika Sergiusza IV (1009—1011).

5. 18 III 1947 r. Górski Karol — Związek Pruski a geneza złotej wolności.

6. 20 V 1947 r. Tomkiewicz Władysław — Wpływy rusko-litewskie na kształtowanie się zbiorowości polskiej.

7. 17 VI 1947 r. Chojnacki Piotr — Nauka wyidealizowana u Arystotelesa i nauka faktyczna.

8. 17 VI 1947 r. Dynowski Witold — Z pogranicza geografii, prehistorii i etnografii.

9. 21 X 1947 r. Sawicki Jakub — Synody archidiecezji gnieźnieńskiej i ich statuty — część II.

10. 18 XI 1947 r. Kipa Emil — Sprawa polska w 1809 r.

11. 18 XI 1947 r. Ks. Bulanda Edward — Geneza kultu Magnae Matris w świetle badań indologicznych.

3. Wydział III

Przewodniczącym Wydziału III był Kazimierz Kuratowski, Zastępcą Przewodniczącego — Roman Kozłowski, Sekretarzem — Władysław Nikliborc, Zastępcą Sekretarza — Jan Samsonowicz.

W okresie sprawozdawczym Wydział III odbył w lokalu Seminarium Matematycznego U. W. 7 zebrań naukowych, na których przedstawiono 23 referaty, a mianowicie:

1. 24 I 1947 r. R ó ż y c k i S t e f a n Z b i g n i e w — O rozmieszczeniu stopnia geotermicznego w Polsce.

2. 24 I 1947 r. M a r c z e w s k i E d w a r d — Miary dwuwartościowe i ideały pierwsze w ciałach zbiorów.

3. 24 I 1947 r. S i e r p i ń s k i W a c ł a w — O pewnej rodzinie zbiorów liniowych osobliwych.

4. 24 I 1947 r. R a s i o w a H e l e n a — O pewnych częściach systemu rachunku zdań.

5. 29 III 1947 r. W a ż e w s k i T a d e u s z — O całkach asymptotycznych równań różniczkowych.

6. 29 III 1947 r. M a k o w s k i H e n r y k — Jura Łukowska i jej fauna.

7. 2 V 1947 r. S i e r p i ń s k i W a c ł a w — O dwóch aksjomatykach przestrzeni abstrakcyjnych.

8. 2 V 1947 r. H a d w i g e r H. — Remarque sur la décomposition des ensembles de même mesure en parties respectivement congruentes.

9. 2 V 1947 r. N i k l i b o r c W ł a d y s ł a w — Kilka twierdzeń dotyczących zagadnienia trzech ciał.

10. 23 V 1947 r. T h u g u t t S t a n i s ł a w J. — O sodalicie i jego pochodnych.

11. 23 V 1947 r. T h u g u t t S t a n i s ł a w J. — Analcytm, jego ustrój i pochodzenie.

12. 23 V 1947 r. R u b i n o w i c z W o j c i e c h — O granicach stosowalności metody wielomianów, podanej przez Sommerfelda.

13. 27 VI 1947 r. S m u l i k o w s k i K a z i m i e r z — Notatki petrologiczne z okolic Korca i doliny Słuczy na Wołyniu.

14. 27 VI 1947 r. Smulikowski Kazimierz — Studia petrologiczne obszarów granitowych na północnym Wołyniu.

15. 27 VI 1947 r. Marczewski Edward — Zagadnień rozszerzania miary.

16. 24 X 1947 r. Sierpiński Wacław — O zależnościach między własnościami przestrzeni topologicznych.

17. 24 X 1947 r. Sikorski Roman — Uwagi o logikach wielowartościowych.

18. 24 X 1947 r. Gorczyński Władysław — Porównanie i redukcje długości usłonecznienia dla heliografów używanych w Ameryce i w Europie.

19. 24 X 1947 r. Thugutt Stanisław J. — Harmonom, ustrój i pochodzenie.

20. 24 X 1947 r. Thugutt Stanisław J. — przyczynek do znajomości chabazytów i gmelinitu.

21. 21 XI 1947 r. Zarankiewicz Kazimierz — Obrazy funkcji ciągłych jednojednoznacznych i zasada Dirichlet'a.

22. 21 X 1947 r. Marczewski Edward — Twierdzenie Mazurkiewicza o przestrzeni zmiennych ewentualnych.

23. 21 XI 1947 r. Ważewski Tadeusz — O równaniach różniczkowych mających elipsę jako rozwiązanie szczególne.

4. Wydział IV

Przewodniczącym Wydziału IV był Bolesław Hryniewicz, Zastępcą Przewodniczącego — Kazimierz Bassalik, Sekretarzem — Franciszek Czubalski.

W okresie sprawozdawczym Wydział IV odbył wspólnie z Sekcją nauk lekarskich dn. 18 grudnia 1946 r. 1 zebranie naukowe, na którym przedstawiono jedną pracę:

1. Melanowski Władysław — Dzieje Instytutu Oftalmicznego im. Ed. ks. Lubomirskiego w Warszawie (1823—1945).

B. Działalność Komisji

1. Komisja Językowa

Przewodniczącym Komisji był Stanisław Słoński, Sekretarzem — Halina Koneczna.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 10 posiedzeń, na których przedstawiono 13 referatów, a mianowicie:

1. 12 XII 1946 r. Koneczna Halina — O roli uczuciowej zaimków konwencjonalnych.

2. 12 XII 1946 r. Sieczkowski Andrzej — Wyrazy słowiańskie w języku francuskim.

3. 16 I 1947 r. Doroszewski Witold — Pozycja przymiotników w zdaniu.

4. 16 I 1947 r. Kurkowska Halina — Budowa zdania w „Lalce“ Prusa.

5. 16 I 1947 r. Olszewska Halina — O czasownikach komparatywnych w języku polskim.

6. 13 II 1947 r. Doroszewski Witold — Treść społeczna nauk humanistycznych a uniwersyteckie studia językowe.

7. 6 III 1947 r. Doroszewski Witold — O wyrażeniach typu **pani doktor**.

8. 18 III 1947 r. Friedrich Henryk — Gwara kurpiowska.

9. 24 IV 1947 r. Doroszewski Witold — O niektórych tendencjach fonetycznych we współczesnej wymowie polskiej.

10. 22 V 1947 r. Kurkowska Halina — Uwagi o budowie słowotwórczej przymiotników.

11. 12 VI 1947 r. Skorupka Stanisław — Mowa dziecka.

12. 26 VI 1947 r. Ranozek Rudolf — O hetycznych napisach hieroglificznych.

13. 20 XI 1947 r. Obrębska-Jabłońska Antonina — Procesy fleksyjno-syntaktyczne ilustrowane materiałem czasowników ruskich.

2. Komisja Historyczna

Przewodniczącym Komisji był Stanisław Kętrzyński, Zastępcami Przewodniczącego byli Stanisław Arnold i Tadeusz Manteuffel, Sekretarzem — Antoni Rybarski, Zastępcą Sekretarza — Aleksander Gieysztor.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła 2 posiedzenia naukowe, na których przedstawiono 2 referaty, a mianowicie:

1. 20 XII 1946 r. B a c h u l s k a H a l i n a — Stan Bibliografii Historii Polskiej 1815—1914.

2. 10 VI 1947 r. H e r b s t S t a n i s ł a w — Sprawa wydania lustracyj m. st. Warszawy.

3. Komisja Historii Kultury i Sztuki

Przewodniczącym Komisji był Włodzimierz Antoniewicz, Zastępcą Przewodniczącego — Stanisław Lorentz, P. o., Sekretarza — Zbigniew Hornung.

W okresie sprawozdawczym Komisja odbyła w gabinecie Dyrektora Muzeum Narodowego 7 posiedzeń naukowych, na których przedstawiono 9 referatów, a mianowicie:

1. 25 XI 1946 r. L o r e n t z S t a n i s ł a w — Praca ś. p. Prof. Z. Batowskiego o Aleksandrze Kucharskim.

2. 25 XI 1946 r. M a k o w i e c k i T a d e u s z — Pradzieje Łazienek.

3. 13 XII 1946 r. H o r n u n g Z b i g n i e w — Rodowód artystyczny kaplicy Zygmuntowskiej na Wawelu.

4. 14 II 1947 r. H e r b s t S t a n i s ł a w — Architektura warszawska 1840—1910.

5. 14 III 1947 r. S a r n o w s k a W a n d a — Kurhan wczesnohistoryczny w Tahańcy.

6. 16 V 1947 r. D e d e r k o B o h d a n — Wpływ starożytnego Egiptu na życie gospodarcze świata cywilizowanego.

7. 16 V 1947 r. K s. K w i e c i ń s k i A n t o n i — „Sanctuarium Apostolorum in catacumbas“ w Rzymie w świetle wykopalisk.

8. 13 VI 1947 r. C i o ł e k G e r a r d — Staropolskie ogrody XVI i XVII wieku.

9. 27 VI 1947 r. W a r t o ł o w s k a Z o f i a — Gród Sutiejsk a zagadnienie grodów wczesnodziejowych na pograniczu polsko-ruskim.

C. Działalność Gabinetów i Zakładów Badawczych

1. Gabinet Filologiczny im. Gabriela Korbuta

Kierownikiem i kuratorem Gabinetu był Julian Krzyżanowski. W okresie sprawozdawczym asystent U. W. Stefan Świerzewski katalogował w dalszym ciągu stare druki (300 woluminów), Barbara Borman pracowała nad inwentaryzacją (wracających jeszcze w niedużych ilościach z Biblioteki Narodowej) zasobów bibliotecznych Gabinetu i nad uzupełnianiem braków przy pomocy ofiarowanych dubletów Biblioteki Jagiellońskiej. Asystent U. W. Tadeusz Borowski porządkował archiwum Orzeszkowej.

Z księgozbioru „Korbutanium“ korzystano za pośrednictwem Seminarium Historii Literatury Polskiej U. W.

Pod koniec okresu sprawozdawczego na skutek przeniesienia Biura T. N. W. do nowego lokalu na Nowym Świecie 72 — Gabinet Filologiczny uzyskał więcej miejsca dla rozmieszczenia książek i organizacji pracy, co pozwoliło przystąpić do gruntownego uporządkowania zbiorów.

2. Gabinet Matematyczny

Kuratorem Gabinetu Matematycznego był Kazimierz Kuratowski, asystentką — Alina Böhmówna.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło do Gabinetu 168 zeszytów różnych czasopism, 15 odbitek i 6 książek, pochodzących z darów. Ponadto zakupiono 11 roczników czasopisma oraz 4 książki. Oprawiono 328 woluminów.

Księgozbiór Gabinetu, znajdujący się w lokalu Seminarium Matematycznego Uniwersytetu Warszawskiego (Warszawa, Hoża 69, tel 8-71-74), zawiera obecnie 695 książek, 1829 woluminów czasopism oraz około 9500 odbitek. Część księgozbioru, należącego do Gabinetu Matematycznego T. N. W., znajduje się jeszcze w magazynach Biblioteki Uniwersyteckiej; część ta zawiera przeważnie starsze wydawnictwa matematyczne.

Z czytelni Gabinetu korzystało 85 osób, z wypożyczalni — 92 osoby, w tym przede wszystkim kierownicy seminariów matematycznych, wykładowcy, personel pomocniczy oraz liczna młodzież studiująca matematykę.

Muzeum Archeologiczne im. Erazma Majewskiego

Dyrektorem Muzeum był Włodzimierz Antoniewicz.

Zbiory Muzeum Archeologicznego im. Er. Majewskiego przechowywały się w dalszym ciągu w Państwowym Muzeum Archeologicznym w gmachu Muzeum Narodowego. Zbiory te były rozpakowane i konserwowane przez P. M. A., za co należy się tej instytucji prawdziwe uznanie. Biblioteka muzealna, wywieziona przez okupanta do Monachium, wróciła do Warszawy dzięki staraniom Biura rewindykacji w Naczelnej Dyrekcji Muzeów i Ochrony Zabytków.

W roku sprawozdawczym wydano t. XVIII rocznika Muzeum pt. „Światowit“, oraz przygotowano i oddano do druku dalsze t.: XIX i XX. Podjęcie tego wydawnictwa pozwala na wydanie wielu cennych prac przedwojennych oraz opracowanych podczas wojny z dziedziny archeologii przedhistorycznej i wczesnodziejowej. Umożliwia ono również kontynuację wymiany wydawnictw, zaczęłą w r. 1924, z kilkuset instytucjami i pismami zagranicznymi.

Pracownia Mineralogiczna

Kierownikiem Pracowni był Stanisław Józef Thugutt.

W ciągu okresu sprawozdawczego stwierdzono, że w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie ocalała w czasie wojny część Biblioteki Pracowni Mineralogicznej i pewna ilość przedwojennych nakładów rocznika „Archiwum Mineralogiczne“. Zwrócono też do Biblioteki kilka książek wypożyczonych przed wojną. Zasoby te oddano w depozyt Zakładowi Mineralogii i Petrografii Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie w listopadzie 1947 r. rozpoczęto porządkowanie książek i odbitek Pracowni Mineralogicznej.

W ciągu okresu sprawozdawczego przygotowano do druku i wydano tom XVI „Archiwum Mineralogicznego“ za rok 1946 oraz rozpoczęto prace nad tomem XVII za rok 1947.

Wydanie tomu XVI umożliwiło nawiązanie przerwanych przez wojnę stosunków wymiennych z instytucjami krajowymi i zagranicznymi.

Z posiadanych nakładów przedwojennych tomów „Archiwum Mineralogicznego“ uzupełniano w miarę możliwości braki, jakie spowodowała wojna w bibliotekach i zakładach. Kilka instytucji krajowych nabyło komplety „Archiwum“ (I—XV).